

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9" ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 9 ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี สกลนคร หนองคาย เลย และขอนแก่น ในปีการศึกษา 2530 จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 3,594 โรงเรียน

การเลือกตัวอย่างประชากรกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โดยนำจำนวนโรงเรียนทั้งหมดที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 3,443 โรงเรียน มาเข้าสู่ตรทาร์โย ยามาเน (Taro Yamane) เมื่อกำหนดให้มีระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ได้ตัวอย่างประชากรกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำนวน 358 โรงเรียน แล้วนำมาสุ่มแบบง่าย ในทุกอำเภอ โดยเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล เป็นกลุ่มที่ทำการศึกษาทุกโรงเรียน จำนวน 151 โรงเรียน รวมผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองประเภททั้งหมด 509 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือ		โรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือ		รวม
	สุขาภิบาล		สุขาภิบาล		
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
อุดรธานี	63	63	373	39	56
สกลนคร	17	17	594	62	79
หนองคาย	17	17	1,084	113	176
เลย	18	18	954	99	135
ขอนแก่น	36	36	438	45	63
รวม	151	151	3,443	358	509

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะโครงสร้าง ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 59 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยปัญหาและความต้องการในด้านต่าง ๆ จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน

ด้านที่ 2 การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน

ด้านที่ 3 การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านสุขภาพ

ด้านที่ 4 การบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ตลอดจนบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อโครงการสุขภาพในโรงเรียนจากหนังสือ เอกสาร และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพ การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้านสุขภาพ และการบริหารงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ และขอคำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีประสบการณ์ทางด้านสุขศึกษา จำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาพร้อมทั้งขอคำแนะนำในเรื่องรูปแบบ การใช้ภาษา เนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงให้ได้แบบสอบถามที่เหมาะสมและตรงตามเนื้อหายิ่งขึ้น

5. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 9 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ท่าน จาก 20 โรงเรียน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของระดับปัญหาเท่ากับ 0.99 และค่าความเชื่อมั่นของระดับความต้องการเท่ากับ 0.99 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกเพียงเล็กน้อย แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อส่งเรื่องไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 9

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยทางไปรษณีย์ จำนวน 509 ฉบับ ในวันที่ 7 มกราคม 2531 โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 21 มกราคม 2531 ส่งจดหมายเตือนในวันที่ 25 มกราคม 2531 ผลการรวบรวม ปรากฏว่า มีแบบสอบถามที่ส่งคืนมาสมบูรณ์และใช้ได้ จำนวน 475 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.32 แยกเป็นแบบสอบถามจากโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 133 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.08 และโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 342 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.53

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 เรื่องข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพโรงเรียนมาแจกแจงความถี่ของแต่ละข้อคำถาม หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

2. นำแบบสอบถามในตอนที่ 2 เรื่องปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน มาคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยกำหนดคะแนนตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

ระดับปัญหา	ระดับความต้องการ	ค่าคะแนน
มากที่สุด	มากที่สุด	5
มาก	มาก	4
ปานกลาง	ปานกลาง	3
น้อย	น้อย	2
น้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	น้อยที่สุดหรือไม่มีความต้องการ	1

การแปลความหมายของค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ใช้เกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาหรือความต้องการน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา หรือมีความต้องการน้อยที่สุดหรือไม่มีความต้องการ

3. ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โดยวิธีการทดสอบค่าที

4. ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของความต้องการในการจัดดำเนินโครงการสุขภาพในโรงเรียนให้ดีขึ้น ระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โดยวิธีการทดสอบค่าที

5. นำเสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical Package for the Social Science X) ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยกเว้นการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ เครื่องคิดเลข โดยใช้สูตร

สูตรสัมประสิทธิ์ α คือ (ประคอง กรรณสูตร 2528 : 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

n = จำนวนแบบสอบถาม

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สำหรับการสุ่มตัวอย่างการวิจัยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane)

(อ้างอิง ประคอง กรรณสูตร 2528 : 10)

$n = \frac{N}{1 + Ne} \cdot 2$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

n = ขนาดของตัวอย่างประชากร

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่าง) เท่าที่จะยอมรับได้